

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr. 2
FEBR.
1972

På vej til Ambulanz. Træskærerarbejdet kunne også kaldes Kammeratskab. I Revieret hed de syge fanger ikke Häftlinge, men "Figuren".

Træskærerarbejde af Gunnar Jespersen, Herning.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været inddelt i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfodsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfodsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidste efterladede. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj
Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtssvej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780.

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18. 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Fåborgvej 5,
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Dr. Børge Næsted, Hviding st.
pr. 6760 Ribe. Tlf. (05) 44 53 33

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Fhv. justitsminister Knud Thestrup,
Folketinget, Kbh. K.

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kamme-
raternes Hjælpefond. Udkommer
med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonne-
ment benyttes girokonto
nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og
annonce-afdeling: Grenågade 14,
2100 København Ø. TRIA 888
(kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for an-
noncer benyttes girokonto
nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af
bladet rettes lettets og hurtigst
ved henvendelse til udleverings-
postkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark,
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

publishers

publishers press offset printers
nørre farimagsgade 65, 1364 københavn k.
(01) 12 45 11

INDHOLD

Akkompagnement til Halfdan Rasmussens Muselmannd	23
Beregningsgrundlaget	25
130 til årsmøde	27
Ferie på Kegnæs	29
Runde dage	29
Trommers bog om jernbanesabotagen	31
Mindeord	33
Fangeklubber	25, 27 og 40

AKKOMPAGNEMENT TIL HALFDAN RASMUSSENS MUSELMAND

Fangekammerat afreagerede efter hjemkomsten fra Neuengamme ved at skabe træskærerarbejder af "Figuren" på strækningen fra Stube 4 til Ambulanz.

Vi præsenterer for vore læsere særpræget kunst, skabt af Neuengamme-fange 67067 Jesper, nu direktør G. Jespersen, Herning.

noget ud efter en anden motivkreds.

FIGURERNE er ca 20 cm høje og skåret ud af et stykke træ, birk eller pære, med en solid lommekniv. De er naturligt nok primitivt realistiske i deres udførelse og skal ikke gives ud for at være andet end en personlig afreagering, som lettede det tryk, der dengang var på kedlen.

På vej til revier

I Frøslev var jeg blandt de mange, der blev ivrigt optaget af at snitte "Frø-sleve" og lignende nyttige kuriositeter. Da jeg senere kom til Neuengamme var den art sysler jo udelukket.

Men straks, da jeg i maj 1945 kom hjem, begyndte jeg at skære mine muselmænd ud, og inden udgangen af året havde jeg transponeret nogle af mine erindringsbilleder over i fire muselmænd af træ. Det gav mig mærkeligt nok en form for afledning, og samtidig glædede jeg mig ved at have fundet en god hobby.

Men med de fire figurer var det sagt, jeg havde ikke mere på hjerte, og jeg kunne ikke finde ud af at skære

Muselman på vej til Grossappell

Kurgæst fra revier III på vej til Ambulanz eller retirade

En af figurerne, den mere påklædte (nr. 3) omend tyndt! venter forkommen af sult og kulde og forpint af Scheisserei sammen med tusinder andre på at den timer lange Grossappell skal blive blæst af.

DE TRE ØVRIGE (forsiden og 2 og 4) er hjemmehørende i Sygerevier No. III's stald, hvor jeg selv opholdt mig fra den 15. december 1944 til den 5. april 1945. Her hed de syge fanger ikke Häftlinge, man kaldte dem meget

Farsø Hotel
v/H. Laigård
9640 Farsø
Tlf. (08) 63 10 04

Advokat E. Busch Rasmussen
Østergade 18, 8500 Grenaa.
Tlf. (06) 32 04 44

betegnende "Figuren". Mine egne tre figurer forsøger bl.a. at give et billede af denne dance macabre, der opførtes, når strækningen fra Stube 4 til Ambulanz eller til retiraden skulle tilbagelægges.

MAN SKAL IKKE plage sig selv og andre med stadig at drage dystre KZ-minder frem, og lykkeligvis har vel de fleste af os lært at leve med dem. Men vi føler nok også alle, at vi ikke helt må lade glemselen hvile over de mange kammerater og medfanger, der ikke kom med Bernadottes hvide busser til Danmark.

DERFOR vover jeg mig nu frem med mine gamle KZ-figurer, og hvis

det ikke profanerer Halfdan Rasmusens meget smukke strofer, der som bekendt findes på mindestøtten udfor Helligåndskirken, så kunne hans verse-linier være deres akkompagnement:

Muselmand. Ukendte Hjob.
Aske i en askebob.

Legioners sorg og ve
sover i din askes sne.

Menneske. Navnløse ven.
Giv os mennesket igen.

67067 Jesper

BEREGNINGSGRUNDLAGET

I forbindelse med fange- og veteranfor- eningernes udkast til *ændring af erstatningsloven* blev det understreget, at det var en forudsætning for, at lovens § 31 kun ønskedes ændret m.h.t. lovens maksimum (for tiden kr. 8.000 plus tillæg) og minimum (for tiden kr. 4.500 plus tillæg) at der *administrativt* blev fastlagt ændrede retningslinier for ansættelsen af årslønnen (også kaldet beregningsgrundlaget).

Foreningerne henviste her til udtalelser fra folketingsudvalget, der behandlede den seneste ændring af loven.

Disse forudsætninger er nu tilstede, idet de af socialministeriet fastsatte *retningslinier er ændret* således, at der nu ikke alene skal tages hensyn til den erstatningssøgendes uddannelses- og erhvervsforhold ved (og før) lovens i-krafttræden i november 1945, men også til udviklingen efter krigen.

Det betyder, at en erstatningssøgen- de, der i årene efter krigen er overgået til *et bedre lønnet fag* end det, han eller hun var beskæftiget ved i sin tid, har krav på at få årslønnen fastsat under hensyntagen til det bedre lønne- de fag.

Det medfører ligeledes, at der kan fastsættes en højere årsløn, hvis pågæl- dende *indenfor sit fag er rykket op* i en højere charge, end udsigterne i 1945 kunne tale for.

Herudover skal der tages hensyn til *lønudviklingen* indenfor det fag eller den erhvervsgruppe, pågældende tilhø- rer (tilhørte). Hvis lønudviklingen er stærkere (altså den generelle udvikling indenfor fag mv.) end den, som en tjenestemand i lønramme 7 har gen- nemløbet siden 1945 — det er ham, reguleringen af erstatningslovsrenten følger — forhøjes årslønnen yderligere.

For en stor del af de *faglærte* gælder det, at den *generelle lønudvik- ling indenfor faget* betinger en højere årsløn end de hidtidige regler kunne berettige til. Eksempelvis kan nævnes, at de fleste indenfor jern- og metalin- dustrien og byggeindustrien vil blive sat til det højeste årslønsbeløb efter § 31 (kr. 8.000 plus regulering) men også de øvrige faglærte vil (bortset fra enkelte fag) kunne få årslønnen bety- deligt forhøjet.

Også *ikke-faglærte* kan i mange tilfælde påregne betydelig højere årslønsansættelse efter de nye regler. Det gælder f.eks. jern- og metalarbej- dere, murerarbejdsmænd, jord- og be- tonarbejdere, havnearbejdere, trykkeri- arbejdere, chauffører, lager- og pakhus- arbejdere o.m.a.

I visse tilfælde vil *den faktisk ind- tjente løn* kunne være vejledende, også hvor man ikke kan henføres til en

bestemt erhvervsgren eller et bestemt fag.

Hvis man ønsker sin årsløn ændret efter de nye regler, må der rettes *skriftlig henvendelse* til Direktoratet for Ulykkesforsikringen, Nordens Plads 10, 2500 Valby. Det kan ske ganske uformelt — ikke noget med an- søgningskema — og hvis man tror, at direktoratet ikke har alle oplysninger om ens erhvervsmæssige udvikling, vil det være formålstjenligt at skrive noget herom.

Hvis sagen *allerede er under be- handling* med henblik på forhøjet inva- liditetsansættelse, er det *ikke* nødven- digt at skrive til direktoratet. I hvert fald fra *1. november 1971* er der ved alle afgørelser af invaliditetserstat- ningsspørgsmålet (eller efterladteer- statning) taget hensyn til de nye regler, og det vil der naturligvis også ved alle kommende afgørelser af disse spørgsmål.

Som antydnet i foregående afsnit gælder reglerne også ved beregning af *erstatning til efterladte* så enker (eller enkemænd) der får rente efter lovens § 22, bør også undersøge, om der er grundlag for højere årsløn.

DE ERHVERVSHÆMMEDE

GENERALFORSAMLING

Der indkaldes til ordinær generalfor- samling mandag den 24. april 1972 kl. 19.00 på Københavns Rådhus (Havne- rådssalen). Dagsorden ifølge lovene.

p.f.v.
Rud Larsen

Vi afholder stort andespil
LØRDAG DEN 18. MARTS KL.
19.00
FOLKETS HUS, Jagtvej 69
18 store spil plus 3 kæmpe ekstra spil,
4 gennemgående plader kr. 12,00.
Række- og sidegevinster.
Reserver denne aften — tag venner og bekendte med til en rigtig hygge- og kammeratskabsaften.

Alle mand af hus
R.L.

Kød & flæsk

*Alt i hjemme-
laves pålæg*

★

*Lækker
smørrebrød*

**Kun een kvalitet
— den bedste**

PARKALLÉ 283

96 18 56

HIRTSHALS APOTEK

**HOLD VORE SMUKKE STRANDE RENE
VAVU**

Dagens lyspunkt
J.P. KAFFE
Haderslev Kafferisteri
Norgesvej 1
6200 HADERSLEV
Tif. (04) 52 12 24

A/S LÆSØ GARNSPINDERI
9940 Læsø
Tif. (084) 95111 60

Gymnastikhøjskolen ved Viborg
v/forstander Knudsen
Tif. (06) 62 20 11

130 TIL ÅRSMØDE

God stemning ved årsmødet i Frihedskampens Veteraner med megen handlekraft, der nu skal manifestere sig i den kommende tid.

Frihedskampens Veteraner holdt årsmøde søndag den 23. januar. Tidspunktet var i sig selv dristigt, da man jo må regne med, at de fleste på det tidspunkt går og spekulerer på skatte-skemaet, men mødet blev særdeles vellykket, både hvad tilslutning og stemning angik. Der var således mødt omkring 130, flest fra Sjælland, men iøvrigt var der deltagere fra mange egne af landet.

Riddersalen som mødelokale

Man havde været så heldig at opnå tilladelse til at holde mødet i riddersalen på Frederiksberg Slot og at indtage frokosten i slottets kantine. Ste-det virkede tillukkende på mange, der havde gjort tjeneste her og på andre, der ikke tidligere havde haft lejlighed til at se indenfor.

Kriminalassistent Frank Zorn indledte mødet og valgtes til dirigent.

Formanden, direktør Svend Seehusen aflagde en fyldig beretning. Modtagelsen blev en del hæmmet af manglende bistand af højtalere, så der var et ikke ringe arbejde forbundet med at høre, hvad der blev sagt.

Seehusen startede med at udtrykke en uforbeholden glæde over, at det blev Willy Brandt, der modtog Nobels fredspris. Til et stævne i Vestberlin ser man gerne en yngre og en ældre deltager. Det holdes i september. Rej-sen og opholdet er gratis.

Flyrejse til USA

En stemningsundersøgelse viste, at der ville være stor interesse for deltagelse i en rejse til USA i 1972. Den skal omfatte 100 deltagere, vare 10 dage og koste kr. 1.500 alt betalt.

Mindstenene for aktive modstandsfolks grave var nu efterhånden forsynet med hædersmærket, der mangler endnu dog ca 30 grave.

FV vil vise aktiv interesse for konferencen i Wien i 1973. Den vil som sit hovedemne have hele problematikken

omkring proteser. Ib Damgaard Petersen vil fortsætte sin undersøgelse. Den er en baggrundsundersøgelse. Den er sociologisk og vil bore i den enkeltes baggrund for deltagelse i modstandskampen. Grosserer Frands Fridberg redegjorde for rejsningen af Bernadottegården i Roskilde, og han turde næsten hævde, at den vil blive færdig, før den planlagte i Hadsund. Han udtalte sig med en vis begejstring om den fremsatte plan om, at fangefor-eningerne også skulle overtage forvaltningen af det alm. plejehjem. Han syntes ikke fristet af ordsproget "Skomager bliv ved din læst".

Rekreationshjem ved Sønderhav

Købmand Hans Mørup, Haderslev, redegjorde for nogle forhandlinger med foreningen af dansksindede sønderjyske krigsdeltagere. Hjemmet skulle efter planen give de oprindelige ejere førsteret, og den nuværende forstanderinde skal fortsat tage sig af den daglige drift. Rekreationshjemmet ved Sønderhav vil efterhånden få plads til en del modstandsfolk. Den skitserede ordning vil ikke give FV noget økonomisk ansvar. 25 år efter overtagelsen går hjemmet over på amtets hænder. Mødet tilsluttede sig.

Major Knud Jansen, Birkerød, fortalte om et initiativ, han stod i spidsen for som formand for ungdomsudvalget. Han nævnte en række organisationer, der havde udtrykt interesse for at støtte et initiativ for at øge interessen for at føre modstandsbevægelsens ide-er videre.

Som kommentar kunne det være fristende at spørge, hvilket nyland, der er vundet. Spørgsmålet fremtvinges af den kendsgerning, at alle de nævnte kontaktforeningen jo i forvejen er aktive overfor tanken.

Men lad os se planernes udformning, endnu er der jo kun tale om en ide.

Advarsel mod kommunisterne

Foreningens æresmedlem, civilingeniør Erling Foss advarede imod samarbejde med kommunisterne. Deres adfærd i Ungarn og Tjekkosllovakiet er een stor advarsel.

Der førtes en del forhandling. Her blev der nærmere redegjort for forskellen mellem et plejehjem og et rekreationshjem. Der blev rettet to opfordringer til forsamlingen om at henlægge årsmødet til Jylland eller til Nyborg Strand. Forsamlingen tilkendegav dog en spontan begejstring for en gentagelse på Frederiksberg Slot, og chefen udtalte, at vi skulle være velkomne, også i 1973.

Regnskabet blev fremlagt af kassereren, oberst P.A.F. Norup. Det gav ikke anledning til kritik. Det oplystes, at FV nu tæller 1.126 medlemmer, og at tilgangen havde været større end afgang.

Ved frokosten var der en fornøjelig stemning. Årsmødet sluttede med rundgang gennem det smukke og interessante slot ved oberst V.A.H.K. Laursen.

Johannes Fosmark

Dachau-Klubben

Dachau-klubben holder jubilæum

Lørdag den 18. marts afholdes den årlige generalforsamling med dagsorden ifølge lovene. Efter generalforsamlingen, dvs. kl. 19.00, er der i anledning af jubilæet en festlig sammenkomst med damer. Der udsendes nærmere meddelelse herom til medlemmerne.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen til de syge

HASSING og THIRUP
landinspektører
Kirkepladsen 2
9900 Frederikshavn
Tlf. (08) 42 00 88

STØT KAMPEN MOD KRÆFTEN
N.L. N.N.

Hilsen J. Schou
NIBE INSTALLATIONSFORRETNING

H.H. TRANSPORT
Kronborggade 26
2200 København NV
Tlf. (01) TA 4164

V. FABRICIUSENS SLAGTERFORRETNING
Hjallesegade 5
5000 Odense
Tlf. (09) 15 02 69

RODSTRUP CEMENTSTØBERI
5485 Skamby
Tlf. (09) 85 10 10

BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

HELGES HERREMAGASIN
5932 Humble

SPARE- & LÅNEKASSEN FOR
KERTEMINDE OG OMEGN

FREDE JUEL JENSEN
Home Lillemark pr.
5641 Horne (Fyn)
gulvbelægning og glasarbejde
kun. 1 classes arbejde udføres

Ferie på Kegnæs

Man anmodes om at søge inden
1. marts.

Vi har allerede modtaget en del henvendelser med ønsker om at holde ferie i Kammeraternes Hjælpefonds feriehjem på Kegnæs ved Sønderborg.

Alle interesserede bedes skrive til os inden 1. marts, og der vil derefter blive foretaget en fordeling, og alle vil derefter ret hurtigt få besked.

Kammeraternes Hjælpefonde ejer et feriehjem på Kegnæs ved Sønderborg. Det kan søges af alle familier, hvor fader eller moder har været aktive indenfor frihedskampen.

Det vil nok også gå denne gang som det gik de andre gange, at mange søger indenfor den tid, da skolerne har sommerferie, nemlig i tiden fra ca. 20. juni til 12 august. Sker dette, vil de familier, der har skolesøgende børn eller børnebørn (som skal med) have en fortrinnsstilling.

Udenfor skoleferien kan man godt få feriehjemmet i 14 dage, hvorimod man indenfor skoleferien kun kan regne med 8 dage, således, at der skiftes hver lørdag ved middagstid.

Huset ligger ved Flensborg Fjord. Det er grundmuret, kønt og hyggeligt, har stråtag og en tiltalende have, hvor der altid er læ. Huset er velmonteret med senge, sengetøj, gryder, pander, service, møbler, havestole, el-køleskab og radio.

Der er el-opvarmning. Det er jo nemt og rent. Der er vandværksvand og, der er rigtige toiletter.

Man medbringer selv lagner og håndklæder, og man laver selv mad i et velindrettet køkken. Feriehjemmet er meget yndet af familier, der sætter pris på landlig idyl.

Man skriver til fondens sekretær, skoleinspektør Johs» Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 NV, hvorefter skema til ansøgning fremsendes.

Personnavne og adresser bedes skrevet med blokbogstaver.

Runde dage

Februar

Civilingeniør Erling Foss, Charlottenlund, stifteren af Frihedskampens Veteraner, 75 år den 25. februar.

Marts

Pensionist Alfred Christiansen, København. Neuengamme 54.616, 70 år den 3. marts.

Mary Poulsen, Lyngby, 80 år den 9. marts. Såvel hun som manden og sønnerne blev taget af Gestapo.

Dirketør Benjamin Mørch, Gentofte. Neuengamme-Husum. Neuengamme 50.520. 50 år den 13. marts.

Leif Ove Willy Jensen, Herlev, 50 år den 22. marts.

Forhenværende glarmester Hugo Jacobsen, Lyngby. Neuengamme-Dreibergen. Neuengamme 81.097. 85 år den 23. marts.

Benzinforhandler Erik von der Lieth, København. Neuengamme-Dalum. Neuengamme 68.394. 60 år den 23. marts.

April

Ove Rode Pedersen, København NV, fylder 65 år den 3. april.

Overvagtimester Julius Frank, Kruså (Neuengamme 54.421) fylder 60 år den 7. april.

Pens. oplysningsbetjent Morten Hay, tidl. Frøslev, nu Sorentovej 10, København S, fylder 70 år den 22. april.

Maj

Overbetjent Arne Schumacher, København. Neuengamme, Buchenwald, 50 år den 2. maj.

Assistent Johnnie Robing, København. Neuengamme, Buchenwald, 50 år den 4. maj.

Pens. politikommissær R.J. Molested, Glostrup. Neuengamme, Buchenwald, 75 år den 7. maj.

Politiassistent Kjeld Villy Jørgensen, København. Neuengamme, Buchenwald, 50 år den 19. maj.

Grosserer J.F. Busk-Rasmussen, Odense. Neuengamme 68.315. 60 år den 28. maj.

Juni

Fabrikant Preben Heimburger, Sønder Alslev, Falster, fylder 50 år den 1. juni.

Politiassistent Poul Holm, Helsingør. Neuengamme, Buchenwald (87.340) 65 år den 13. juni.

Politiassistent A.H. Kiilblad, Helsingør. Neuengamme, Buchenwald. 50 år den 15. juni.

Statsaut. revisor H.C. Steen-Hansen, København. Dreibergen, Neuengamme, Sachsenhausen 115.368. 70 år den 30. juni.

Volmer Agner Vennike, Præstelængen 19, København NV, fylder 65 år den 30. juni. Han er kasserer for Dachauklubben.

VENNEKREDS OMKRING FRIHEDSMUSEET

Der var udsendt en del indbydelse til et stiftende møde for FRIHEDSMUSEETS VENNER. Mødet skulle holdes mandag den 24. januar, men da alle arrangementer blev aflyst den dag p.g.r.a. kongens bisættelse, holdtes mødet dagen efter.

Initiativtageren, museumsinspektør Jørgen H. Barfod indledte med en redegørelse for de tanker, han havde gjort sig om en kommende forenings virke. Stort set sagde han det samme, der stod i indbydelsen.

Et selvvalgt udvalg havde opstillet love i 9 paragraffer, og desuden sammensat en bestyrelse. Der var i bestyrelseslisten kun een ubesat post. En velanskrevet formand for en ret stor fangeforening blev foreslået som medlem til den ledige plads, men forslaget blev nærmest tiet ihjel af mødeledelsen.

Bestyrelsen består herefter af oberstløjtnant Børge Jensen, bankdirektør Svend Daltoft, dr. phil. Jørgen

A/S VIGGO ASMUSSEN
Brinck Seidelins Gade 24
Hjørring
tlf. (08) 92 22,44

MIDDELFART JERN & STÅL
Algade 65
5500 Middelfart
Tlf. (09) 41 16 66

CHR. LYNGBÆK MADSEN
Murermester
Ikast

MORSØ ANDELSSLAGTERI
Mågevej
7900 Nykøbing Mors

UHRSKOV'S RADIO
v/S. Skadborg
Salg – Service
Tjørnevænget 7
5900 Rudkøbing
Tlf. (09) 51 12 00

P. HORWITZ
Irs.
Kongensgade 9
5000 Odense
Tlf. (09) 12 76 90

DANSKE GULDSMEDES A/S
Svendsgade 14
4200 Slagelse
Tlf. (03) 52 02 69

SKERN BRØDFABRIK
Bredgade 74
6900 Skern
Tlf. (07) 35 00 60

SYDFYNS ANDEL SVASKERI
Ulbølle pr.
5761 Ollerup
Tlf. (09) 24 11 50

F. FRIEDMANN & SØN
Bomporten 3
Gentofte

GENTOFTE POLITIFORENING

Møbelhandler P. Westergård
Bredhøjvej 32
8600 SILKEBORG

Plovfabrikken Skjold A/S

Lind pr. Herning

Hæstrup, dr. phil. Finn Løkkegaard, forfatteren Flemming B. Muus, afdelingsleder, cand. mag. Skovgaard Petersen og formanden for Frihedskampens Veteraner, direktør Svann Seehusen.

Børge Jensen fratrådte for ikke så længe siden som formand for foreningen Gestapofangerne med den begrundelse, at han ikke havde tid. Han er nu tiltrådt som formand for den nye museumsforening.

Museet for Danmarks Frihedskamp 1940-1945 efterlyser

DANSKE I ALLIET KRIGSTJENESTE UNDER ANDEN VERDENSKRIG

Den danske modstandskamp under Anden Verdenskrig er gennem de senere år blevet særdeles vel oplyst, og på Museet for Danmarks Frihedskamp er samlet et stort materiale, både i tekst og billeder, der skildrer denne side af besættelsestidens historie.

Men der foregik også en anden form for modstandskamp – den, der blev udkæmpet af danske i udlandet. Det var søfolkene, der sejlede i de allierede konvojer, og det var folk, der meldte sig til de allierede styrker. Deres virksomhed er endnu kun sparsomt oplyst.

År for år bliver kredsen af dem, der deltog i krigen på allieret side mindre og mindre. Derfor er Museet for Danmarks Frihedskamp interesseret i nu, medens det endnu er tid, at få kontakt med folk, der kan give oplysninger om denne side af kampen mod Tyskland.

Alle, der kan – og vil – hjælpe, hvad enten det er med egne bidrag eller med oplysninger om navn og adresse på kammerater, der deltog, bedes skrive til:

Frihedsmuseet

Churchillparken

1263 København K

eller ringe til (01) PA 7714 eller PA 9714.

Med venlig hilsen

Museet for Danmarks Frihedskamp
1940-1945

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge

OMKRING JERNBANESABOTAGEN

Aage Trommer: Jernbanesabotagen i Danmark under den 2. verdenskrig. Odense University Studies in History and Social Sciences. Vol. 3. Odense University Press. 324 s. m. bilag.

Anmeldt af rektor Paul Holt

Det skal altså med det samme bemærkes, at det er en dansk bog. Alt det meget engelske i bogbetegnelsen er formodentlig påført i håb om, at bogen må blive omsat også i udlandet. Det ligesom pynter på en dansk bog, når den kan udgives med en så flot indramning.

Det er en doktordisputats

Det er en doktordisputats, der hermed foreligger. I sig selv en bemærkelsesværdig omstændighed. Det betyder, at besættelsestiden og frihedskampen er kommet på så lang en afstand, at tiden nu er inde til at skrive historiske doktordisputater herom. Afstanden fra begivenhederne er dog ikke større end, at forfatteren har erindringer fra sin barndom og ungdom om denne tid. Og også en anden ting vidner om, at bogens emne ligger nær op ad tiden nu, nemlig den næsten hidsige diskussion der er opstået omkring den, ganske simpelt fordi en hel del personer har kunnet læse i bogen om noget, de selv har været impliceret i, endda i allerhøjeste grad.

Derfor er det vel også nu muligt at vurdere både bog og drøftelse noget sikrere end umiddelbart efter dens fremkomst.

Jernbanesabotagens betydning stærkt overdrevet?

Forfatteren skriver, at han begyndte sit arbejde med den forudfattede mening, at jernbanesabotagen havde været af stor militær betydning for krigens forløb, men at han undervejs nåede til den konklusion, at dette er en meget stor overdrivelse. Og det er omkring denne opfattelse, at den store strid har stået.

Hertil er der i første række at bemærke, at det turde være en personlig, mere end en saglig, afgørelse, der bliver udslagsgivende i en sådan situation. Det fremgår da også i høj grad af de mange udtalelser, der er fremkommet imod hans vurdering.

Militærteknik en del af modstandskampen

Den karakteristisk, professor Kaarsted fremkom med under disputatsen, når vel nærmest til en nogenlunde almengyldig dom, nemlig at doktoranden vel i mangt og meget havde medhold i det af ham anvendte statistiske materiale, men at han burde have medtaget mere, og at det rent militærtekniske kun var en del af modstandskampen, men at denne del udøvede en meget betydelig indflydelse på kampsituationen som helhed.

Til forsvar for forfatteren skal det dog siges, at han også selv gør opmærksom på begrænsningen i den af ham stillede opgave. Han skriver udtrykkeligt, at der i denne begrænsning ikke ligger nogen som helst nedvurdering eller afvisning af den ideologiske eller politiske betydning.

Virker som en nedvurdering

Men svagheden i fremstillingen fremkommer derved, at han alligevel i den grad har skilt det begrænsede emne ud fra den helhed, hvori han selv siger, at sabotagen hører til, at det virker som en nedvurdering, og deraf er så de voldsomme angreb på bogen opstået.

Et uhyre flittigt arbejde

Der er noget anstrengt, teoretisk, abstrakt over den stil, hvori bogen er holdt. Det er, ligesom om man ikke rigtig fornemmer det virkelige liv, den hårde kamp bag al statistik og nøgtern vurdering. Men værket er, hvad det strengt videnskabelige angår, et uhyre flittigt arbejde. Der ligger meget ener-

Tømmer
Trælast
Bygningsartikler

RINGVEJENS
TØMMERHANDEL A/S

*96 21 14
96 45 67

W. STÅL
Gramhus – 6520 Gram
Tlf. (04) 82 12 12

MØBEL-GAARDEN
Jernbanegade 11 – Sønderborg

A. KRABBENHØFT A/S
Strandby Kirkevej 303
6700 ESBJERG
Tlf. (05) 12 10 54

Bent Haakonsen
malermester
Kongshøjvej 1
6950 Ringkøbing
Tlf. (07) 32 01 36

K. LINDSCHOUW
Advokat
Skt. Knudsgade 1 – Ringsted

SØNDERBORGS HERREMAGASIN
Østergade 18 – Ikast
Tlf. (07) 15 13 38

SKAGENBANEN
9990 Skagen

LUNGHOLM GODS
pr. Rodby

EJNAR
PETERSEN
AUTOMOBILER

MAZDA

GLOSTRUP
AUT. FORHANDLER

Specialværksted
Reserve dele

*45 17 77

giske studier bagved, og derfor skal der ikke herske tvivl om, at doktorgraden er vel fortjent.

Selvfølgelig kan det ikke være andet for den, der læser bogen ud fra personlige erfaringer, end at man også må inddrage disse i bedømmelsen. Det er allerede nævnt ovenfor m.h.t. den modtagelse, værket har fået i gamle modstandskredse. Men uvilkårligt tænker jeg på oplevelser i Tyskland under krigen, da man levede i KZ-lejre og prøvede at køre med jernbanetog gennem landet. Det indtryk, jeg fik her var, at befolkningen i forbløffende grad affandt sig med situationen, og at f.eks. de voldsomme flyverangreb rent umiddelbart virkede svagere, end man på forhånd ville tro. Og dette mærkedes også hvad jernbanetrafikken angår. Byer lå i ruiner, men trafikken fandt alligevel vej igennem.

Historie er mere end statistik

Vi har nu et lærd værk om en del af modstandskampen mod den tyske besættelse. Den formår absolut ikke at berøve nogen læser den rette respekt for den indsats, vi gjorde her i landet. At det statistisk ikke lader sig gøre, at møde op med så store resultater, som man måske havde forventet, er i virkeligheden kun af ringe værdi i den samlede vurdering af frihedskampens betydning i det danske folks skæbne i de onde år. Historie er mere end statistik.

Paul Holt

AKSEL LARSEN

Aksel Larsen døde den 9. januar 1972. Han blev indvalgt i folketinget i november 1932 som det ene af kommunisternes to første folketingsmedlemmer, og bortset fra besættelsestiden var han siden uafbrudt medlem af tinget, hvor han nu var alderspræsident og i de senere år som det ældste medlem ledede dets åbning og valget af folketingsformand.

Da dansk politi efter tysk instruks i 1941 indledte jagten på de danske kommunistledere, gik Aksel Larsen un-

der jorden og var sammen med den konservative Christmas Møller med til at grundlægge den organiserede danske modstandsbevægelse. I november 1942 blev han arresteret og året efter sendt til kz-lejr i Tyskland.

At han overlevede dette ophold i Sachsenhausen og en underjordisk dødscelle i Neuengamme skyldtes ifølge Aksel Larsens egne oplysninger, at han blev løskøbt af grev Bernadottes næstkommanderende for fire liter petroleum, som den tyske kommandant stod og manglede til sit primusapparat.

Aksel Larsen kom på fri fod i april 1945 og den tidligere dødscellefange blev minister uden portefølje i befrielsesregeringen.

Han forsvarede den kommunistiske magtovertagelse i Tjekkoslovakiet, men troen på den sovjetiske kommuniste — som han kendte indefra efter 4-5 års ophold i Sovjet i begyndelsen af 1920'erne — begyndte at falme hos ham. Nedkæmpelsen af opstanden i Ungarn var begyndelsen til enden for Aksel Larsens ledelse af kommunistpartiet og i 1958 kom det endelige brud. Han stiftede Socialistisk Folkeparti og var positivt indstillet til samarbejdet med socialdemokratiet. Efter valget i 1971 kunne han glæde sig over, at SF med 17 mandater og fællesmarkedsmodstanden som den væsentligste politiske platform var en betydningsfuld magtfaktor i folketinget.

Aksel Larsen blev den evige revser i livslang opposition. Han var den fynske træskomagers søn, der med realeksamen og klæbehjerne blev trafikalev, men hoppede fra for at rendyrke sit sikre politiske instinkt.

Det var tydeligt for alle på Christiansborg, at Aksel Larsen i den sidste halve snes år befandt sig langt bedre i det politiske arbejde end i den lange periode, da ingen i det praktiske lovgivningsarbejde ville have noget med ham at gøre. Nu blev han tværtimod betragtet som folketingets måske dygtigste parlamentariker.

Aksel Larsen var meget interesseret i det dansk/sydslesvigske arbejde og har ved adskillige lejligheder været en højtskattet taler, også syd for grænsen.

Kaptajn H.C. Røder

Efter længere tids svagelighed er kaptajn H.C. Røder død 89 år gammel. Få har som han arbejdet aktivt for at gøre danskerne søfartsinteresserede. Alene fra 1949 til 1962 holdt han ikke færre end 527 foredrag på 323 skoler med 91.000 skoleelever som tilhørere. Men Røder var mere end foredragsholder. Indtil i dag er han den eneste, der virkelig har sat søfolkene et mindesmærke om deres indsats i anden verdenskrig. Det er gjort i bogen "De sejlede bare", en beretning om den danske handelsflådes indsats i allieret krigstjeneste. Senere fulgte han forfattereskabet op i tobindsværket "Dansk Skibsfarts Renaissance". Røder blev først kendt for en større kreds, da han den 9. april 1940 om aftenen over den engelske radio opfordrede sine kaptajnskolleger under dansk flag til at sejle til allieret havn. Efter sine udsendelser i engelsk radio blev han kaldt Skipper Skræk, et navn, der blev hængende som en tillidserklæring. H.C. Røder sejlede en lang årrække som skibsfører i Dampskibsselskabet Orient og stoppede først efter 52 år på søen og nær ved fire millioner kilometers sejsads.

Bogtrykker Ax. Christensen

Tidligere bogtrykker og direktør Axel Christensen, Malling, er død 75 år gammel. I sine unge år virkede han som faktor i København, og 1930 udnævntes han til direktør for A/S Jydsk Centraltrykkeri i Århus, der under hans energiske ledelse blev en stor virksomhed. Allerede fire år efter han var kommet til Århus, valgtes han ind i bestyrelsen for Århus Bogtrykkerforening og blev i 1956 formand. 1969 udnævntes han til æresmedlem. Han har også været i bestyrelsen for Provinsbogtrykkerforeningen, ligesom han har spillet en stor rolle indenfor atletiksporten. Hans bogtrykkeri har tillige fungeret som forlag for kendte bøger. Under krigen blev han arresteret af Gestapo og sad både i Vestre Fængsel, i Frøslevlejren og koncentrationslejren Neuengamme.

I/S Entreprenørfirmaet
SØREN KNUDSEN
Vestergade 12
7420 Hammerum
alt entreprenørarbejde udføres
Tif. (07) 11 65 20

ÅGE CORTZEN
revisor
H.C. Andersens Boulevard
1553 København V
Tif. (01) 15 75 07

SÆBY MINERALVANDSFABRIK
Algade 4 – Sæby
Tif. (08) 46 13 35

VÆRN OM NATUREN
M.C.

JOHS. & LARS CHR. OLSEN
Vestre Ringgade 72
4200 Slagelse
Tif. (03) 52 31 10

Man drejer ... 14 10 87
når det drejer sig om:
tapet, malervarer, gulvbelægning
rullegardiner, gradinstænger.
VIBY TAPET- og FARVEHANDEL
J.P. Jensens Eftf.
Søren Larsen
8260 VIBY
Tif. (06) 14 10,
Tif. (06) 14 10 87

UGGERBY MASKINFABRIK A/S
Bredgade 117
9700 Brønderslev
Tif. (08) 82 13 77

Bagermester Finn Grønholt
Storegade 21
4180 SORØ
Tif. (03) 63 02 94

NORDSJÆLLANDS EJENDOMSHANDEL
B. Petersen
Rosenkildevvej 39
3200 Helsingø
Tif. (03) 21 32 17

KAJA KONFEKTION
Isenvad pr.
7430 Ikast
Tif. (07) 14 00 45

Tal med
MØLLEKÆR

Statsautoriseret
ejendomsmægler

J. H. MOLLER
Århus

STANGEBYE & HANSEN
Hammerensgade 3

G. RAUPACH
Købmand
Odder

JOHS. BAK
Radioforhandler
Fausing pr. Allingaabro

SV. ESKEROD
Aarhus

IVAR K. SMELNECKE
Ingeniørfirma
Badstuestræde 17

LINDHOLST & CO.
Aabogade 40 — Aarhus

S. LIEBST
Stationsvej 19 - Fredensborg

J. KNUDSEN & SØN
Sadelmager

ARTHUR DAVIDSEN
Radioforhandler
Urehøj pr. Vejle

ESTHER HJORTH
Manufaktur
Fjellerup pr. Tranehuse

TOLDERLUNDSVEJ 53 — ODENSE
TLF. 12 25 08

J.L. Beck & Co. A/S
Torvet 20
8700 Horsens

Slagtermester L. Elkjær Pedersen
Skanderborg

Børst tænder to gange om dagen!
B. L. T. H.

ERIC OLSEN & CO.
Speditor
Østergade 14 - Randers

AUG. BORGEN A/S
Halmtorvet 20 — København V
Tlf. (01) 21 22 88
ASSURANCE

J. GOTFRED JENSEN A/S
Vårmlandsgade 3 - Århus

Hoffgaard Jytte
Hovedvejen 88 A

Jytte Hoffgaard
HOVEDVEJEN 88 A

Sølvbeger i klipning
Specialkursus i Tyskland
med diplom i
bærfarving og permanent
Ombyggelig bejsning
Moderate priser

BESTIL VENLIGST TID PÅ

96 08 17

TIRSDAG LUKKET

E. Zerlang
Aalborg.

CHR. RAHBEK & SØN
Smedemestre
Brande

H. H. MOLTKE
Thurebyholm
Tureby

STOREGAARD'S REVISIONSKONTOR

Østergade 64 – 55 00 Middelfart.

By- & Landbosparekassen - Bikuben
Frederikshavn.

MØLLER & CO. A/S

Akkumulatorfabrik
Asylgade 16 – Odense

AGA LYSKOPIERINGSANSTALT A/S

Dr. Olgasvej 2 – Kbh. F

Natklub TUNECIA
Istedgade 86, 1650 V.
Tlf. (01) 21 06 12

FYRINGSOLIER

Automatisk levering
Rentefri varmekonto
Nødservice

★ **87 13 45**

DØGNVAGT

Deres direkte
OLIELEDNING

<p>SCHUMANN'S HERREMAGASIN Viborg</p>	<p>SKJELSKØR BANK</p>	<p>Støt kammeraternes hjælpefond! J. S.</p>
<p>Sv. Zink Christensen Aut. Installatør BORDING ST.</p>	<p>Lillerød Spånkurvefabrik Spånlamper Tokkekøbvej Lillerød pr. Allerød Tlf. (03) 27 23 44</p>	<p>ANTON JENSEN Alstrup - Tranebjerg</p>
<p>A. HONORE & SØN Andrupsgade 2 - Lemvig</p>	<p>HANS OUTZEN'S MØBELFABRIK Tønder</p>	<p>^{A/s} SAVMØLLEN ULLERSLEV Ullerslev - Fyn</p>
<p>SCANDINAVIAN PHOENIX ^{A/s}</p>	<p>GENEGA MØBELFORRETNING Herning</p>	<p>Karl K. Petersen & Holger Larsen A/S Odense off. Slagtehus 5000 Odense</p>
<p>THE BORDEN COMPANY ^{A/s} Esbjerg</p>	<p>SPARE- & LÅNEKASSE I MARSTAL Kirkestræde 5 - 5960 Marstal</p>	<p>MIDTJYDSK BRØDFABRIK Silkeborgvej 2 - Herning,</p>
<p>K. & O. STEEN Tandteknik ESBJERG</p>	<p>S. LØVSTAD Foto - Kino Herning</p>	<p>AA. E. NIELSEN København</p>
<p>Mere for kronen hos HOKI KØBMANDEN</p>	<p>A. C. L. ØSTERAA Aalborg</p>	<p>A/S CHEMO LAK Jernbanegade 3 5500 Middelfart Tlf. (09) 41 12 13</p>

NÆRUM SUPERMARKED
Nærumvænge Butikstov
2850 Nærum
Tlf. (01) 80 17 00

HADSTEN HØJSKOLE
8370 Hadsten
Tlf. (06) 98 01 99

Danske Gasværkers Tjære-Kompagni A/S
Gormsvej 8
5800 NYBORG
Tlf. (09) 31 26 57

Aut. Installatør
H. Bering Jensen
Skovvænget 7
5874 Hesselager

KRISTIAN RÖHR PEDERSEN
malermester
7752 Snedsted (Thy)
Tlf. (07) 93 04 11 Hørdum 63

Revisionskontorerne I/S
Godthåbsvej 187
2720 Vanløse
Tlf. (01) 10 01 55

A/S VIBORG PAPIR-COMPAGNI
Gyldenriisvej
8800 Viborg
Tlf. (06) 62 57 00

OLAF JENSEN & SØN
aut. installatører
Mellemgade 12
5600 Fåborg
Tlf. (09) 61 17 20
eller 61 16 20
Giro: 96 73
Moderne Belysning
Vaskemaskiner
Opvaskemaskiner
Køleskabe
El-komfurer

Godtfred Jensens Begravelsesforretning
Kirkegade 30
3200 Helsingø
Tlf. (03) 29 42 91

Veflinge Maskinværksted
v/Svend Nielsen
VEFLINGE

ERIK HOSTED
købmand
Toftegården
Kildenmindevej
5610 ASSENS

HEE FODERSTOFFORRETNING
6950 Ringkøbing
Tlf. (07) 33 50 11

OSKAR H. ANDERSEN
autoopretning
Holbækvej 106
4000 Roskilde
Tlf. (03) 35 45 87

AUDIO-VISUELT CENTRUM
Hejrevej 3
2400 København NV
Tlf. (01) TA 3685

VÆRN OM NATUREN
A.H.N.

ØSTHIMMERLAND UNGDOMSSKOLE
9574 Bælum

Buchenwald-klubben

Buchenwald-klubben har fået underretning om, at invaliditetsansatte politimænd med *månedlige erstatninger*, og hvor beregningsgrundlaget er under kr. 8.000 og hvor *sagen er endelig afsluttet fra Direktoratet for Ulykkesforsikringens side*, ved skriftlig henvendelse til direktoratet vil få grundbeløbet hævet til kr. 8.000.

Dette kan, når skatten er trukket fra, udgøre fra kr. 20 og noget opefter pr. måned og *træder i kraft fra den dag anmodningen modtages i direktoratet*. Ordningen vedrører såvel tjenestgørende som pensionerede politimænd (og politimænds enker) og det kan foreslåes den enkelte at tilskrive direktoratet således:

Undertegnede politiassistent/overpolitibetjent NN, boende ..... der i

direktoratets skrivelse af den / 19 under jnr. / blev invaliditetsansat med % efter beregningsgrundlaget kr. 7.550, anmoder herved om at få denne beregning ajourført jfr. den seneste ordning.

Med venlig hilsen
NN

(Det er hensigtsmæssigt at anføre journalnummeret yderligere uden på kuvertens højre hjørne).

Det skal bemærkes, at sager, der jfr. skrivelse til den enkelte *ikke* er helt afsluttede fra direktoratets side (flere fra oktober sidste år) automatisk, og som de eneste med tilbagevirkende kraft, bliver regulerede fra direktoratets side.

Med kammeratlig hilsen

S. Julsgaard Larsen
formand

Dagbogsblade

Mod og offervilje blev misbrugt at Hitler

Kiel den 3. december 1971. Undervisningsminister professor Walter Braun, Kiel, har nu fremsat de "supplerende bemærkninger" til sin fra SPD-side (det tyske socialdemokrati) stærkt kritiserede tale i forbindelse med overgivelsen af en u-båd til marine-mindesmærket i Laboe, som var blevet bebudet af ministerpræsident doktor Stoltenberg. Minister Braun indrømmer heri, at hans tale på grund af sin korthed kunne give anledning til misforståelse ved udlægningen af visse bemærkninger.

SPD-landdagsfraktionen har som bekendt krævet ministerens afgang, som omtalt i Pigtråd tidligere.

Professor Braun erklærer nu, at forsoningen efter naziregimet ikke blot er et udenrigspolitisk anliggende for Vesttyskland, men også et indenrigspolitisk. "Denne forsoning kan ikke opnås ved en udifferentieret fordømmelse af de mange, der kæmpede, led og døde på Hitlers befaling". Det var en "selvfølgelig erkendelse" hos alle

kritisk tænkende, at mod og offervilje hos mange mennesker var blevet misbrugt i forbryderisk hensigt.

I sin tale i Laboe havde Braun bl.a. sagt, at de tyske krigsdræbte i anden verdenskrig var faldet i kampen for en bedre verden, og at deres død havde bragt det tyske folk "intet ringere end friheden".

28 NS-sigtede

Kiel den 4. december. I landet Slesvig-Holsten verserer for tiden 28 retssager mod personer, der er sigtet for voldsforbrydelser i nazitiden. Justitsministeriet i Kiel har offentliggjort en oversigt herom, hvoraf fremgår, at hovedparten af de sigtede er hjemmehørende i Kiel og Lübeck. Fem statsadvokater i Flensborg, Itzehoe, Kiel og Lübeck er heltidsbeskæftigede med disse sager, hvortil kommer yderligere seks, som i væsentlig grad er sysselsat med de pågældende.

Sidste år blev der indledt retsforfølgelse mod ialt 67 personer i denne forbindelse. I samme år blev, oplyser justitsministeriet, tre af disse sager pådømt, fire sager afsluttedes uden

dom. Mod 93 personer blev forundersøgelsen standset eller overgivet til andre forbundslande. I en række tilfælde var indstillingen betinget af, at de pågældende i mellemtiden var afgået ved døden.

Ni Lübeck-byrådsmedlemmer var ikke stolte af Willy Brandt

Lübeck, den 17. december. Med 36 stemmer mod fire, medens fem undlod at stemme, vedtog Lübecks byråd i aftes at tildele forbundskansler Willy Brandt titlen af æresborger i hansebyen. Hermed er en langvarig og til tider pinlig strid i byrådet om dette emne bragt til en – ikke helt lykkelig – ende. CDU-fraktionen i byrådet blokerede i årevis en tilskyndelse fra SPD-fraktionen om denne hædning af et bysbarn, og i undergrunden lå mere eller mindre skjult to grunde herfor: at Willy Brandt er født udenfor ægteskab, og at han – efter at være blevet frakendt sit tyske statsborgerskab – blev norsk statsborger under den anden verdenskrig for efter krigen at generhverve tysk statsborgerskab.

Vort bysbarn

Lübecks borgmester, Werner Kock, sagde i sin begrundelse for forslaget om tildeling af æresborgerskab til Willy Brandt:

– Lad os ære den mand, hvis bestræbelser i fredens tjeneste er blevet belønnet med Nobel-fredsprisen, og lad os i al stilfærdighed være stolte af, at vi kan tælle to bysbørn blandt Nobel-modtagerne. Vi har her i Lübeck aldrig gjort os det let, når vi vil udmærke en af vore sønner, ganske særligt i de tilfælde, hvor den pågældende tidligt har forladt byen og først i sene år opnået anerkendelse i verden. Men vi har ret til at nå til bedre erkendelse!

Borgmester Kock hentydede her til tildelingen af æresborgerværdigheden for digteren Thomas Mann. Først efter 35 møder i byrådet blev forslaget herom godkendt i 1955. Også Thomas Mann mistede sit tyske statsborgerskab efter sin flugt for nazismen og blev amerikansk statsborger. Han modtog Nobel-prisen i 1929.

OVERLEVENDE FRA DACHAU SØGES SOM VIDNER

Statsadvokaturen i München har sat sig for om muligt at få kontakt med alle tidligere "Häftlinge" fra KZ-lejren Dachau eller dennes udekommandolejre for på denne måde systematisk at få undersøgt gennem vidneudsagn hvem der har deltaget i mordene i Dachau og som hidtil måtte have unddraget sig retfærdigheden.

Statsadvokaturen har henvendt sig til den internationale fangesammenslutning om assistance. Fangesammenslutningens sekretariat har sendt anklagemyndigheden adresser på overlevende, men opfordrer samtidig direkte gamle fangekammerater, der har været interneret i Dachau til, at stille deres eventuelle viden om dem, der begik forbrydelser, til rådighed.

Henvendelse vil kunne ske til Pigtråds redaktion, der vil sørge for, at oplysningerne kommer videre til rette vedkommende.

FORUNDERSØGELSER FOR NS-FORBRYDELSE I GANG SIDEN 1960 UDEN RESULTAT!

Hamborg den 5. januar. Det hamburgske byråd vil om få uger påny beskæftige sig med gangen indenfor anklagemyndighedens undersøgelser vedrørende NS-forbrydelser. Byrådet har nedsat et særudvalg, der træder sammen idag for at udforme en redegørelse for resultatet af udvalgets arbejde.

Baggrunden for denne aktivitet er et brev fra Simon Wiesenthal, formanden for forbundet af jødiske forfulgte informationscentrum, til forbundskansler Willy Brandt.

Heri beklagede Wiesenthal først og fremmest, at der endnu ikke er udfærdiget anklageskrift mod den tidligere kommandant for sikkerhedspolitiet i Warszawa under krigen, dr. Ludwig Hahn. Forundersøgelser har været i gang helt siden 1960 fra den hamburgske statsadvokats side, og der er fremsat ikke færre end 2.000 vidneudsagn, påpegede Wiesenthal. To gange har Hahn været arresteret, men har er nu igen på fri fod "som også hans hjælpere ved de af ham formodet begåede masse mord".

Skulle skydes uden retssag Churchill's mening om Hitler og hans medarbejdere kortlagt

London den 1. januar. Havde det stået til Winston Churchill og hans kolleger i det britiske krigskabinet, var krigsforbryderprocessen i Nürnberg aldrig blevet gennemført.

Af dokumenter, offentliggjort i London i dag, fremgår, at briterne var indstillet på den barske løsning: skyd nazilederne først, lad historikerne om at føre processen.

Oplysningerne, som leverer det endelige bevis for den britiske holdning under forhandlingerne om Nürnbergtribunalet, indeholdes i de britiske kabinetspapirer fra hele den anden verdenskrig, som nu er tilgængelige i The Public Record Office i den britiske hovedstad.

Papirerne fra de forskellige ministerier, deriblandt udenrigsministeriet, vil blive offentliggjort samlet i begyndelsen af det nye år.

Marskal Montgomery sendte i 1945 det engelske kabinet et hemmeligt brev fra den tidligere tyske udenrigsminister Joachim von Ribbentrop. Det foregav at være en meddelelse til den britiske regering, en meddelelse som Hitler gav Ribbentrop før sin død. I virkeligheden var det ikke andet end en usammenhængende, dårligt formuleret og patetisk undskyldning for Ribbentrop personligt.

Nazilederen skrev, at hverken han eller hans kolleger "havde nogen anelse om, hvad der foregik i koncentrationslejrene, og at umenneskelig behandling af krigsfanger er utilladeligt".

"Enhver anstændig tysker vil ligesom jeg fordømme sådanne handlinger".

Örenäs Slott i Glumslöv ved Landskrona er bygget af en svensk rigmand lige efter 1. verdenskrig. Slottet ligger smukt med udsigt over Øresund over mod den danske kyst. Her holder fangesammenslutningen stævne i dagene den 28.-30. april. Prisen er ca dkr. 150,00. Tilmelding og depositum dkr. 50,00 til Bernth Johannesson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby. Giro: 11 79 17.

LS cop